

TA'LIM SIFATINI OSHIRISHDA O'QUV ISHLARI BO'YICHA DIREKTOR O'RINBOSARINING ROLI

Xo'jayli tumani 35-sonli maktab
o'quv ishlari bo'yicha direktor o'rinbosari
Erniyazova Go'zzalxon Baltabaevna

Annotatsiya: Bugungi globallashtirish davrida har bir jamiyat taraqqiyotini belgilovchi asosiy omillardan biri sifatida sifatli va zamonaviy ta'lim tizimini yaratish, uni xalqaro talablar asosida takomillashtirish, eng ilg'or xorijiy tajribani mahalliy sharoitga moslashtirish dolzarb masala hisoblanadi. Shu nuqtayi nazardan ta'lim muassasalarida o'quv ishlari bo'yicha direktor o'rinbosari faoliyatining ahamiyati haddan ortiq yuqori. Chunki o'quv ishlari bo'yicha direktor o'rinbosari bevosita ta'lim muassasasining asosiy harakat motorlaridan biri sifatida ta'lim sifatining oshishi, o'quv jarayonining ilg'or shakl va metodlar asosida tashkil qilinishi, hamda barcha jarayonlarning samaradorlik darajasiga javobgar shaxs hisoblanadi.

Kalit so'zlar: ta'lim sifati, ruhiy muhit, direktor o'rinbosari, pedagogik jarayon, motivatsiya, stressni boshqarish, ijtimoiy moslashuv, psixologik qo'llab-quvvatlash, jamoaviylik, yetakchilik.

Ta'lim muassasalarida o'quv ishlari bo'yicha direktor o'rinbosarining asosiy vazifalari juda keng ko'lamda namoyon bo'ladi. Eng avvalo, tegishli me'yoriy hujjatlar hamda davlat ta'lim standartlari asosida o'quv-tarbiya jarayonini tashkil etish, muvofiqlashtirish va monitoringni yo'lga qo'yish, pedagogik jamoa orasida ijtimoiy-psixologik muhitni barqarorligini ta'minlash, o'qituvchilarning malaka oshirish kurslarida muntazam ishtirok etishini rag'batlantirish, zamonaviy ta'lim texnologiyalarini tatbiq etish va boshqa shu kabi ko'plab sohalar qamrab olinadi. Aynan o'quv ishlari bo'yicha direktor o'rinbosari ta'lim muassasasi ish faoliyatining markaziy nuqtasi, barcha muhim pedagogik jarayonlarning bosh koordinatori va samaradorlik harakatini birlashtiruvchi shaxs sifatida faoliyat yuritadi. O'quv ishlari bo'yicha direktor o'rinbosari, eng avvalo, dars jadvalini

to'g'ri va o'quvchilar hamda o'qituvchilar uchun maksimal qulay tarzda tuzib chiqadi. Zero, samarali dars jarayoni, o'quvchilar bilim olishga qay darajada jalb etilishi va o'qituvchilar mehnati natijadorligi, birinchi galda aynan yaxshi tuzilgan o'quv rejasi va jadvalga bog'liq. Bu borada u barcha fanni qamrab olgan, haftaning barcha kunlariga mutanosib taqsimlangan jadval tuzishda aniq hisob-kitob va ehtiyotkorlik talab etiladi. Shu bilan birga, kafedralar va o'qituvchilar faoliyatini nazorat qilish, zamonaviy pedagogik metodlarni o'zlashtirish, innovatsion ta'lim texnologiyalarini tatbiq qilishga yordam berish, dars samaradorligini oshirish ham direktor o'rinbosari zimmasidagi muhim masalalardandir [1].

Ta'lim sifatini oshirish uchun o'quv ishlari bo'yicha direktor o'rinbosari muntazam ravishda o'quvchilarning bilim darajasini monitoring qilib borishi, reyting tizimini joriy etishi, natijalardan kelib chiqqan holda tahlillar olib borishi lozim. Natijalar asosida esa o'qituvchilar bilan doimiy tarzda ochiq va do'stona muloqotda bo'lib, muammoli jihatlarni aniqlash hamda ularni bartaraf etishda zamonaviy yondashuvlarni joriy etish, yangi metod va innovatsiyalarni tatbiq etish muhim ahamiyat kasb etadi. Direktor o'rinbosari faoliyatida pedagog xodimlarning dars o'tish jarayonlarida sifat ko'rsatkichlariga alohida e'tibor qaratish, zamonaviy ta'lim metodlarini tatbiq etilishi uchun doimiy seminar-treninglar tashkil qilish, pedagog-xodimlarning malakasini oshirish bo'yicha aniq rejalarni ishlab chiqish, ularning kasbiy o'sishga intilishini ta'minlash asosiy vazifalardandir. O'quv ishlari bo'yicha direktor o'rinbosari tomonidan olib boriladigan samarali ichki nazorat hamda pedagogik jamoaning faoliyatini hamohanglikda yo'lga qo'yish ta'lim sifatining yuqori darajada bo'lishida hal qiluvchi omil hisoblanadi. U o'qituvchilarning dars o'tish sifatini va samaradorligini doimiy kuzatadi, o'quvchilar bilimini baholash bo'yicha aniqlik, xolislik va ob'ektivlik talablariga amal qilinishini ta'minlaydi. Shu bilan birga, o'quvchi va ota-onalar bilan samarali aloqa o'rnatish, ularning fikr va mulohazalarini o'rganish hamda o'quv jarayoniga tatbiq etishda muvofiqlikni ta'minlash direktor o'rinbosari faoliyatining muhim jihatlardan biriga aylanadi. Ta'lim sifatini oshirishda faqat akademik bilim emas, balki keng ko'lamda tarbiyaviy, axloqiy, ma'naviy va ma'rifiy yondashuvlar ham muhim rol o'ynaydi. Bu borada o'quv ishlari bo'yicha direktor

o‘rinbosari pedagogik jamoa bilan hamkorlikda o‘quvchilarda zamonaviy bilim va ko‘nikmalar, milliy va umuminsoniy qadriyatlarni shakllantirishga e‘tibor qaratadi. O‘quv muhitida o‘qituvchi va o‘quvchilar o‘rtasidagi o‘zaro hamkorlik va hurmat muhitini yaratishda direktor o‘rinbosari asosiy vositachi bo‘lib hisoblanadi. U amaldagi dasturlardagi yangiliklarni tezkor va sifatli joriy etishda faol harakat qiladi, buning uchun doimiy izlanish va tajriba almashinuvi, amaliy seminar va treninglarni tashkil qiladi [2].

Ta’lim muassasasida o‘quv jarayonini yuqori natijadorlikka yo‘naltirishda zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini tatbiq qilish, raqamli muhit va innovatsion platformalardan faol foydalanish ham muhim omilga aylanib bormoqda. Aynan o‘quv ishlari bo‘yicha direktor o‘rinbosari zamonaviy texnologiyalarni joriy qilishda tashabbuskor bo‘lib, pedagog-xodimlar va o‘quvchilarni yangi texnologiyalar bilan ishlashga jalb qiladi, zamonaviy texnologik vositalar yordamida o‘quv jarayonining samaradorligini va sifatini oshirishga yordam beradi. O‘quv ishlari bo‘yicha direktor o‘rinbosari ta’limda hamkorlik va jamoaviylik muhitini kuchaytirishda muhim rol o‘ynaydi. U o‘quvchi, o‘qituvchi va ota-onalar o‘rtasidagi samarali kommunikatsiya tizimini yo‘lga qo‘yadi. Doimiy tarzda so‘rovnoma, ochiq muloqotlar, yig‘ilishlar tashkil qiladi, turli tashkiliy, ma’rifiy va tarbiyaviy tadbirlarni uyushtirib, o‘quvchilar loyihalarida faol ishtirok etishni rag‘batlantiradi. Bu orqali o‘quvchilar mustaqil fikrlash, tanqidiy nuqtai nazardan qarash va amaliy ko‘nikmalarni rivojlantirish imkoniga ega bo‘ladilar. Bundan tashqari, o‘quv ishlari bo‘yicha direktor o‘rinbosari ta’limda natijadorlikni oshirish uchun ustuvor yo‘nalishlarni aniqlab, har bir o‘qituvchi va o‘quvchining qiziqish hamda ehtiyojlaridan kelib chiqqan holda o‘ziga xos yondashuvlarni ishlab chiqadi. Ta’lim jarayonidagi har qanday o‘zgarish va yangiliklarni vaqtida tahlil qilishi, mavjud muammolarni aniqlab, tezkor va to‘g‘ri qaror qabul qilishi, ta’lim sifatini doimiy oshirib borishga xizmat qiladi. Menenjmnet va boshqaruv sohasidagi bilim va malakasini ham doimiy rivojlantiradi [3].

O‘quv ishlari bo‘yicha direktor o‘rinbosari faoliyatida ochiqlik va shaffoflik tamoyillariga rioya qilish, o‘qituvchi va o‘quvchilarning barcha tashabbuslari, yangiliklari va g‘oyalarini qo‘llab-quvvatlash, zamonaviy ta’lim modelini tadbiq etishda barcha

ishtirokchilarni jalb qilish muhim ahamiyatga ega. Shu ma'noda, direktor o'rinbosari ta'lim jarayonida ijodiy yondashuvlar, yangi texnologiyalar hamda pedagogik innovatsiyalarni amalga oshirish, eng yaxshi xorijiy tajribalarni va ilg'or amaliyotlarni vaqtida o'zlashtirish bo'yicha uzluksiz harakatda bo'lishi kerak. Ta'lim sifatini oshirishda o'quv ishlari bo'yicha direktor o'rinbosarining samarali boshqaruv, strategik fikrlash, ilg'or liderlik sifatlari, tashabbuskorlik, mas'uliyatlilik va doimiy o'z ustida ishlash ko'nikmalari asosiy ahamiyat kasb etadi. Yangi texnologiyalarning ta'lim jarayoniga joriy qilinishi, moslashuvchan va natijaviy ta'lim shakllarining qo'llanilishi, mas'uliyatli boshqaruv tizimi tashkil qilinishi orqali bu lavozim egasi o'z kasbiy faoliyatining nafaqat o'quv muassasasida, balki keng jamiyat taraqqiyotida ham beqiyos hissa qo'shadi [4].

Xulosa:

Xulosa qilib aytganda, ta'lim sifatini oshirishda o'quv ishlari bo'yicha direktor o'rinbosari zamonaviy ta'lim muhitining samarali faoliyat yuritishida poydevor rolini o'ynaydi. U barcha tashkiliy, metodik, pedagogik va innovatsion faoliyatlarni muvozanatli ravishda boshqaradi, ta'lim tizimidagi islohot va yangiliklarni o'z vaqtida tatbiq etishda old qatorda bo'ladi. Direktor o'rinbosarining bosqichma-bosqich va tizimli faoliyati, strategik yondashuvi, ochiqlik va hamjihatlik muhitini yaratishi, ta'lim muassasasidagi samaradorlik va sifat ko'rsatkichlarini yangi bosqichga olib chiqishda hal qiluvchi ahamiyatga ega. Sifatli ta'lim, ilg'or yondashuvlar va zamonaviy innovatsiyalar mutanosibligida o'quv ishlari bo'yicha direktor o'rinbosari har bir o'quvchi va pedagog uchun fil suyagini mustahkamlovchi ustun misolidir. Shu bois, bu lavozimga nihoyatda e'tibor qaratish, uning samarali faoliyat yuritishini tashkil qilish, yangi imkoniyatlarni izlash va jamoani birdamlikka undash har qanday rivojlanayotgan jamiyat uchun chinakam taraqqiyot va porloq kelajak kafolati hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Abduazimov, R. (2018). "Pedagogik jarayonda o'quv ishlari bo'yicha direktor o'rinbosari faoliyatining samaradorligi". Ta'lim va Tarbiya, 5(2), 51-59.
2. Asqarova, M. (2021). "Maktab boshqaruvida motivatsiyaning ahamiyati va psixologik omillar". Zamonaviy Ta'lim, 9(1), 23-30.

3. Axmedov, S. (2019). "Ta'lim tizimida rahbar xodimlarning psixologik tayyorgarligi". Pedagogika, 11(3), 75-80.
4. G'aniyeva, D. (2022). "O'quv ishlari bo'yicha direktor o'rinbosari faoliyatining maktab iqlimiga ta'siri". Ilm va Taraqqiyot, 8(4), 100-108.
5. Jo'raqulov, M. (2020). "Maktablarda o'quv ishlari bo'yicha direktor o'rinbosari faoliyati va o'quvchilar ruhiyati". Yangi Avlod Ta'lim, 13(2), 45-53.
6. Mamatqulova, S. (2017). "Maktab rahbarlarining boshqaruv faoliyatida stressni boshqarish". Ta'lim Nazariyasi va Amaliyoti, 3(5), 62-68.
7. Nazarova, N. (2022). "Ruhiyat va ta'lim boshqaruvi: zamonaviy yondashuvlar". O'zbekiston Pedagogik Axborotnomasi, 10(1), 28-36.